

İşsizlik ve İstihdam Raporu-Haziran 2017

15 Haziran 2017, İstanbul

İŞSİZLİK HIZLA ARTARKEN İSTİHDAM ARTIŞI YETERSİZ KALDI

Bir yılda 619 bin yeni işsiz

Resmi işsiz sayısı 3 milyon 642 bine yükseldi

Geniş Tanımlı İşsiz Sayısı 6 Milyon 525 Bin,

Gerçek işsizlik oranı yüzde 19,5

Kadın işsizliği son 7 yılın en yüksek rakamlarına ulaştı: Yüzde 25!

Yüksek öğrenimli işsiz sayısı 1 yılda 226 bin arttı

Tarım dışı genç işsizliği artıyor: Yüzde 24

Genç işsizliği yüzde 21,4'e yükseldi.

Tarım dışı işsizlik yüzde 13,7'e yükseldi

İşsiz sayısı 619 bin artarken, istihdam 496 bin ile sınırlı kaldı

Son bir yılda ücretli istihdam artışı sadece 309 bin oldu

Özet

Türkiye Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Enstitüsü (DİSK-AR) Türkiye İstatistik Kurumu TÜİK'in 15 Haziran 2017 günü açıkladığı Mart 2017 dönemi Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarını değerlendirdi:

- TÜİK tarafından açıklanan dar tanımlı (standart) işsizlik oranı bir önceki yılın Mart ayına göre 1.6 puan artarak yüzde 11,7'e yükseldi. Böylece resmi işsizlik oranı son yedi yılın en yüksek düzeyine ulaştı.
- Mart 2011'de yüzde 10,1 olan işsizlik oranı 7 yıl sonra 11,7'ye yükselmiş oldu.
- Dar tanımlı işsiz sayısı bir önceki yılın Mart ayına göre 609 bin kişi artarak 3 milyon 642 bine yükseldi. İşsiz sayısı son beş yılda 1 milyon 159 bin arttı. İşsiz sayısı son 7 yılın en yüksek düzeyinde.
- Genç kadın işsizlik oranı bir önceki yılın Mart ayına göre 5,7 puan artarak yüzde 25'e yükseldi.
- Mart 2014'te 6 milyon 41 bin olan geniş tanımlı işsiz sayısı Mart 2017'de 6 milyon 525 bine yükseldi. Geniş tanımlı işsiz sayısı 483 bin kişi artarak yüzde 19,5 olarak gerçekleşti.
- Tarım dışı kadın işsizliğindeki artış sürüyor. Tarım dışı kadın işsizliği 3 puan artarak 18,4'e yükseldi
- Mart 2017 döneminde genç (15-24 yaş arası) işsizliği bir önceki yılın aynı dönemine göre 4,4 puan artarak yüzde 25'e yükseldi.
- Tarım dışı genç işsizliğinde artış devam ediyor. Bir önceki yılın aynı dönemine göre 4,9 puan artan tarım dışı genç işsizliği yüzde 24 olarak hesaplandı.

İşsizlikte Artış Durmak Bilmiyor

TÜİK tarafından açıklanan dar tanımlı (standart) işsizlik oranı bir önceki yılın Mart ayına göre 1,6 puanlık artış göstererek yüzde 11,7'ye yükseldi (*Grafik 1*). Toplam işsiz sayısı bir önceki yılın Mart ayına göre 619 bin kişi artarak 3 milyon 642 bin olarak gerçekleşti. Mart 2017 döneminde özellikle kentsel kadın ve genç işsizlik türlerinde artış yüksek oranda gerçekleşti.

Bilindiği gibi TÜİK tarafından açıklanan dar tanımlı (standart) genel işsizlik oranı işgücü piyasalarındaki durumu bütün boyutlarıyla ortaya koyamıyor. Dar tanımlı/standart işsizlik hesaplarının taşıdığı kısıtlar ve sorunlar nedeniyle, işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılması için alternatif işsizlik verilerine ve diğer işsizlik türlerine bakmak gerekiyor (Tablo1)

TÜİK tarafından kullanılan standart işsizlik tanımı referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve iki hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan 15 ve daha yukarı yaştaki kişiler işsiz kabul edilmektedir. Bu hesaplama yöntemi işsizliğin gerçek boyutlarının anlaşılmasını zorlaştırmaktadır.

Geniş tanımlı işsizlik hesaplaması klasik dar tanım kapsamında yer alan işsizler yanında, iş bulma umidini kaybeden işsizleri, iş aramayan ancak çalışmaya hazır olan işsizleri, mevsimlik ve zamana bağlı eksik çalışanları kapsayan alternatif işsizlik tanımıdır. Çalışma ekonomisi literatüründe kullanımı giderek artan bir hesaplama yöntemidir.

İşsizlik rakamları son 7 yılın en yüksek seviyesine çıktı. Geniş tanımlı işsiz sayısı ise son dört yılın aynı dönemlerine göre zirveye ulaşmış durumda. Geniş tanımlı işsiz sayısı 593 bin kişi artarak yüzde 19,5 olarak gerçekleşti.

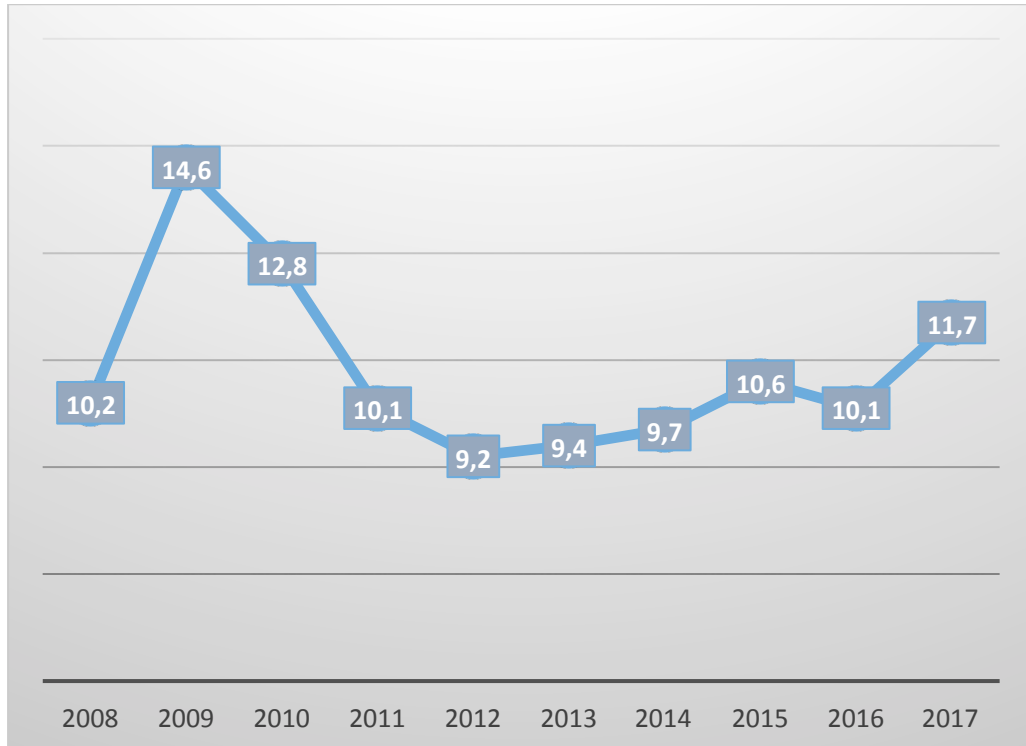
Mart 2014'te 6 milyon 41 olan geniş tanımlı işsizlik yaklaşık 500 bin kişilik artışla 6 milyon 525 bine ulaştı. 650 bin işsiz ise iş bulma ümidini kaybetmiş durumda. (Tablo 1)

Tablo 1: Geniş Tanımlı İşsizlik (2014-2017)

İşsiz Türü	2014	2015	2016	2017
Dar tanımlı işsizler	2.747	3.069	3.023	3.642
Ümitsiz işsizler	654	664	635	650
İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar	1.837	1.786	1.798	1.683
Zamana bağlı eksik istihdam	712	532	488	458
Mevsimlik çalışanlar	91	114	89	92
Toplam	6.041	6.165	6.033	6.525

TÜİK'in açıkladığı resmi işsizlik oranlarına göre işsizlik bu dönemde de artmaya devam etti. İşsiz sayısı 1 yılda 609 bin kişi arttı. Mart 2012 döneminde 9,2 olarak hesaplanan işsizlik oranı Mart 2017 döneminde 11,7'ye yükseldi. (Grafik 1)

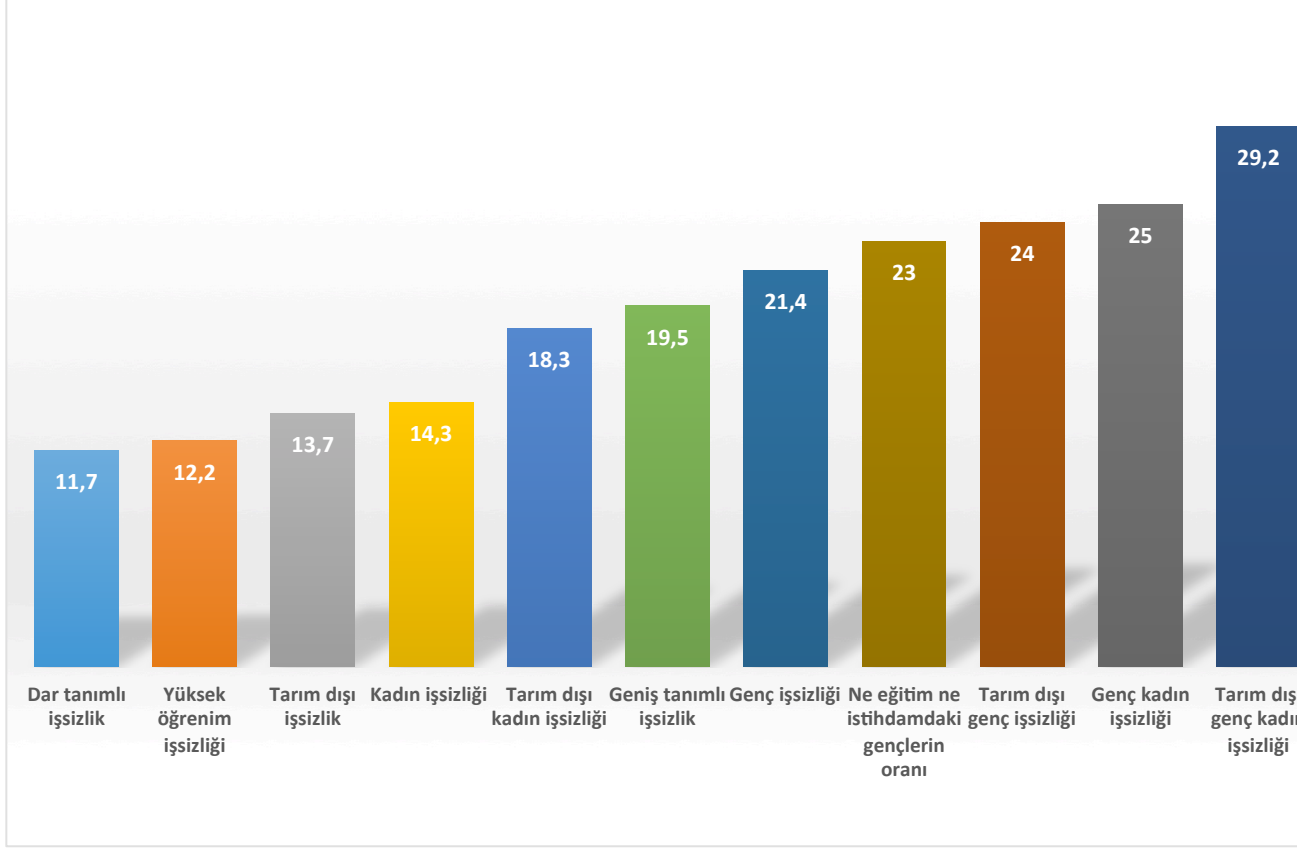
Grafik 1: İşsizlik Oranları (Mart 2008-Mart 2017)

Mart 2016 döneminde tarım dışı işsizlik oranı bir önceki yılın aynı ayına göre 1,9 puan artarak yüzde 13,8 olarak gerçekleşti. Tarım dışı kadın işsizliği ise 3 puanlık bir artışla yüzde 18,4 olarak hesaplandı. Tarım dışı genç işsizliği ise 4,9 puanlık bir artışla yüzde 24'e

yükselirken, tarım dışı genç kadın işsizliği 6,3 puan artarak yüzde 29,2 olarak gerçekleşti. En büyük yükseliş tarım dışı genç kadın işsizliğinde yaşandı. (Grafik 2)

Grafik 2: İşsizlik Türlerine Göre Artış Mart 2014-2016

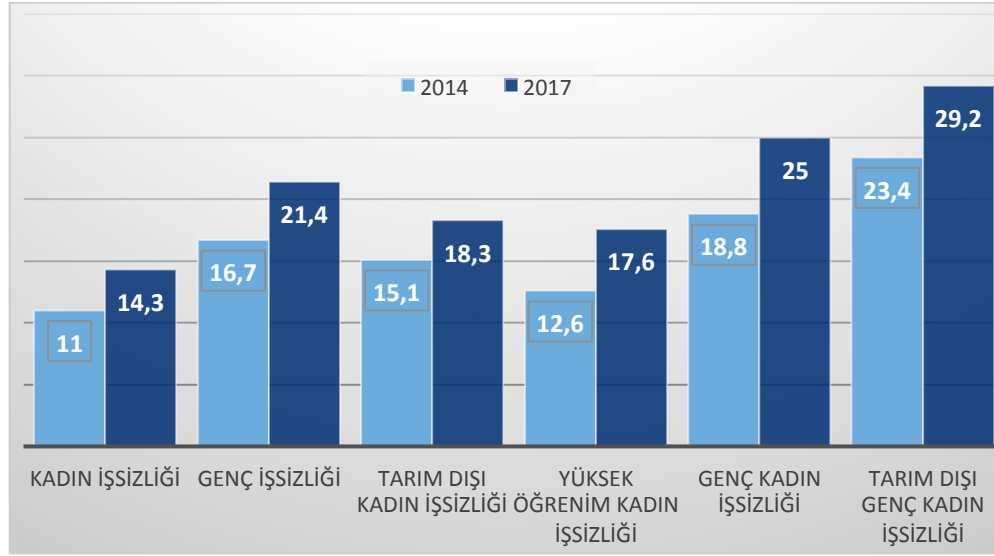
Kadın ve Genç İşsizliği Hızla Yükseliyor

TÜİK tarafından yapılan Hane Halkı İşgücü Anketi sonuçlarında kadın işsizliğini sorununu oranlarla görmek mümkün. Standart işsizlik oranı işsizliğin bütün boyutlarıyla anlaşılması için yeterli olmamaktadır. Bu işsizlik oranı tarım ve tarım dışı, cinsiyet ve yaş farkı gözetmeksizin ortalama işsizliği yansıtır. Oysa işsizlik kadınlarda ve gençlerde çok daha yüksek seyrediyor.

Kadın ve genç işsizlik türlerinin tamamında gerçekleşen yükseliş, en çok genç kadın işsizliğinde görüldü. 2014 yılında yüzde 18,8 olan genç kadın işsizliği 6,2 puan artış göstererek yüzde 25'e yükseldi (Grafik 3).

Özellikle kentsel kadınlarda yoğunlaşan işsizlik oranları bu dönemde de artış eğilimi göstermektedir. Mart 2014 döneminde 23,4 olan kentsel kadın işsizliği Mart 2017 döneminde 5,8 puan artarak 29,2'ye yükseldi.

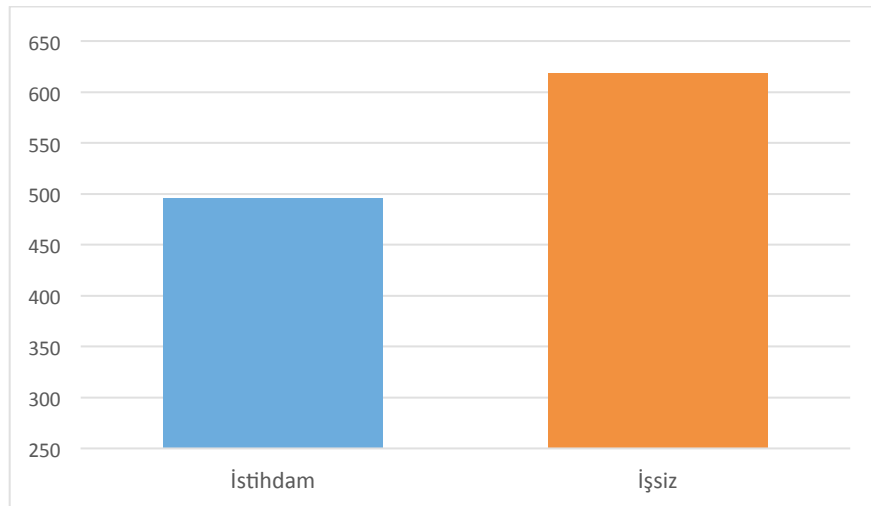
Grafik 3: Kadın ve Genç İşsiz Oranları (2014 -2017)

İstihdam Artışı Yetersiz Kaldı, Teşvikler Çözüm Olmadı

İstihdam seferberliği iddialarına ve yoğun istihdam teşviklerine rağmen son bir yılda yaşanan istihdam artışı 496 bin ile sınırlı kaldı. Buna karşılık son bir yıl içinde işsiz sayısı ise 619 bin arttı (Grafik 4).

Grafik 4: İstihdam ve İşsizlik Artışı (Mart 2016-Mart 2017)

İstihdam artışı içinde ücretli istihdam artışı ise 309 bin ile sınırlı kaldı. İstihdam artışı imalat sanayiinde 36 bin ile sınırlı kalırken, artışın en büyük bölümün hizmet

sektöründe gerçekleştiği görüldü. Kamu hizmetlerinde 41 bin kişilik, eğitimde ise 12 bin kişilik azalma yaşandı (Tablo 2).

Tablo 2: İstihdam Artışı (Mart 2016-Mart 2017)

Toplam istihdam artışı	496
Ücretli	309
Kendi Hesabına Çalışan	157
Ücretsiz Aile İşçisi	22
Tarımsal istihdam	-8
İmalat Sanayi	36
Sanayi (Diğer)	14
İnşaat	81
Ticaret	113
Sağlık-Sosyal Hizmet	53
Bilişim	63
Kamu Yönetimi	-41
Eğitim	-12
Finans	-34
Konaklama-Turizm	52
İdari Hizmetler	75
Diğer	104

Değerlendirme ve öneriler

TÜİK'in Mart 2017 dönemi Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçları işsizlikte artış eğiliminin devam ettiğini gösteriyor. İşsizlik son beş yılın en yüksek sayısına yükselirken bütün işsizlik türlerinde tırmanış yaşanıyor. Genişletilmiş işsiz sayısı 6,6 milyon gibi oldukça yüksek bir sayıya ulaşmış durumda. İşsizlikteki artış en çok kadınları ve gençleri etkiliyor. AKP'nin işsizlikle mücadelede başarısız olduğu net biçimde görülüyor.

İşsizliğin azaltılması ve istihdamda kalıcı ve güvenceli artış sağlanması için önerilerimiz:

- *“Herkesin çalışması için, herkesin daha az çalışması” ilkesi doğrultusunda haftalık çalışma süresi gelir kaybı olmaksızın 37,5 saate, fazla mesailer için uygulanan yıllık 270 saat sınırı, 90 saate düşürülmelidir.*
- *Uluslararası çalışma normları doğrultusunda herkese en az bir ay ücretli yıllık izin hakkı tanınmalıdır.*
- *İstihdam artışlarında kamunun payı dikkate değerdir. Kamu istihdamının artırılması, kamuda eğreti ve güvencesiz çalışma biçimleri yerine, kadrolu ve güvenceli istihdam artışının sağlanması yaşamsal önemdedir. Kamu girişimciliği ve hizmetleri istihdam yaratacak şekilde yeniden ele alınmalı ve kamuda personel açığı derhal kapatılmalıdır.*
- *Güvencesiz çalışma biçimlerine son verilmeli, tüm taşeron işçilere kadro verilmelidir. Kamu taşeron işçileri kamu işçisi olarak kadroya alınmalıdır.*
- *Uluslararası Çalışma Örgütü ILO’nun “insana yararlı iş” yaklaşımı temelinde herkese güvenceli ve nitelikli işler sağlanmalıdır.*
- *Kıralık işçilik yasası (6715) Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmelidir.*
- *Sendikal hak ve özgürlüklerin kullanımı güvence altına alınmalı, sendikal barajlar kaldırılmalı, herkesin sendika hakkını özgürce kullanabilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılmalıdır.*
- *Toplum yararına çalışma programları kapsamında çalıştırılanlar daimi işçi statüsüne geçirilmelidir.*
- *İş başında eğitim adı altında çırak ve stajyerlerin ucuz işgücü deposu olarak kullanılması uygulamasına son verilmelidir.*
- *İşsizlik Sigortası Fonunun amaç dışı kullanımına son verilmelidir*
- *Kadın istihdamının artırılması ve işsizliğinin azaltılması için işgücü piyasalarındaki cinsiyetçi uygulamalara son verilmeli, ev içi bakım hizmetleri devletin gereken nitelikli, yaygın ve ücretsiz bakım hizmetlerini sağlaması ile kadının üzerinden alınmalıdır.*